

1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarihli ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümleri ile 1512 Sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/1, 1/2)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D.

18/101-1/51/05056

5 Ağustos 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir örneği ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

1512 SAYILI NOTERLİK KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BİR MADDE EKLENMESİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME GEREKÇESİ

9 Kasım 1982 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 135 inci maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları hakkında bazı yeni düzenlemeler getirmiş olup, 1961 Anayasasına göre düzenlenip yürürlüğe konulmuş bulunan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına vücut veren kanunlarda bu nedenle değişiklik yapılması zorunlu görülmüştür. İşin ivediliği göz önünde bulundurularak tüm kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına vücut veren kanunlarda Anayasanın 135 inci maddesinin amir hükümleri doğrultusunda değişiklik yapılmasını sağlamak üzere «Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında Yetki Kanunu» Tasarısı hazırlanmış ve tasarı 28 Aralık 1982 gün ve 2767 sayılı Kanun olarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Yukarıda sözü edilen yetki kanununa göre Bakanlar Kurulu, Anayasanın 135 inci maddesinde belirtilen ilkeler doğrultusunda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kuruluşlarını düzenleyen kanunlarda bu kuruluşların faaliyetlerine, organlarının seçim usullerine, mahkeme kararı ile görevlerine son verilmesine, kanunî zorunluluk hallerinde geçici olarak görevden uzaklaştırılmalarına, bu kuruluşlara üye olmak koşulları ile idari ve malî denetimlerine ilişkin değişiklikleri Anayasanın 91 inci maddesi gereğince kanun hükmünde kararnamelerle yürürlüğe koymaya yetkili kılınmıştır.

18 Ocak 1972 gün ve 1512 sayılı Noterlik Kanunuyla kurulmuş bulunan Türkiye Noterler Birliğinin yukarıda belirtilen hususlarda Anayasanın 135 inci maddesindeki ilkelerle uyum sağlaması bakımından bu kanun hükmünde kararname ile anılan kanunun bazı maddeleri değiştirilmiş ve kanuna ek maddeler eklenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Noterlik Kanununun 163 üncü maddesinin ikinci fıkrası, birliğin kuruluş amacına aykırı işlerle ve siyasetle uğraşamayacağını hükme bağlamıştır. Genel gerekçede belirtilmiş olduğu üzere bu yasaklar, Anayasanın öngördüğü ilkeler bakımından yeterli olmadığından fıkraya bazı ek yasaklar eklenmek suretiyle yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bu fıkradaki değişiklikler, Anayasanın 135 inci maddesinin üçüncü fıkrası, 69 uncu maddesinin ikinci fıkrası ve 34 üncü maddesinin son fıkrasındaki amir hükümler gözönünde bulundurulmuş ve yapılmıştır. Noter odaları, Noterlik Kanununun 164 üncü maddesinde de açıkça belirtilmiş olduğu üzere müstakil meslek kuruluşları olmayıp Türkiye Noterler Birliğinin mahallî organları bulduklarından bunların adlarına maddede ayrıca yer verilmemiştir. Tüme uygulanacak yasakların onun organlarını da şamil olacağı tabiidir. Nitekim organların feshi ile ilgili 164 üncü maddede bu husus noter odalarını da kapsayacak biçimde açıkça belirtilmiştir.

2. Noterlik Kanununun 164 üncü maddesi, Adalet Bakanlığının Türkiye Noterler Birliği ile birliğin mahallî organları üzerindeki denetimine ve bunların feshine ilişkin hükümleri içermektedir. Madde, Anayasanın 135 inci maddesinin son fıkrasında yer alan geçici olarak görevden uzaklaştırma müessesesine yer vermek ve aynı maddenin altıncı fıkrasında açık bir biçimde düzenlenmiş olan göreve son verme konusuna Anayasanın öngördüğü biçimde ve açıklık getirmek için yeniden düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, birlik ve odaların «Her türlü faaliyetlerinin» Bakanlık denetimine tabi olduğunu belirtmek ve ayrıca bunların denetimlerinin Bakanlığın ihtiyacına bakılmayıp zorunlu hale getirilmesinden ibarettir. Bu değişiklikler, Anayasanın 135 inci maddesinin beşinci fıkrası gereği olarak yapılmıştır. Maddenin ikinci fıkrası, Anayasanın 135 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan göreve son verme ilkesini düzenlemekte ve değiştirilen 163 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan yasalara uymamanın müeyyidesini açık bir biçimde düzenlemiştir. Anayasa hükmünde yer alan «Mahkeme» olarak asliye hukuk mahkemesi tercih edilmiş ve bu suretle diğer kanunlarla paralellik sağlanmış, yargılamanın basit usule göre ve üç ay içinde sonuçlandırılması öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrası yürürlükte metnin üçüncü fıkrasında yer alan ve Anayasanın 135 inci maddesinin altıncı fıkrasında düzenlenen hükmü içermektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası, yürürlükte metnin ikinci fıkrası hükmünün değişik bir düzenlemesinden ibarettir. Bu fıkraya göre Bakanlık tasarruflarını kanunî bir sebep olmaksızın yerine getirmeyen veya eski kararda direnme niteliğinde yeni bir karar veren ya da kanunun zorunlu kıldığı işlemleri Bakanlığın uyarısına rağmen yerine getirmeyen birlik organları hakkında da maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının uygulanacağı; Bakanlığın istemi üzerine haklarında Cumhuriyet savcılığınca dava açılacağı ve davanın o yerdeki asliye hukuk mahkemesinde görüleceği belirtilmiştir.

Maddenin beşinci fıkrası, yürürlükte metnin dördüncü fıkrasına paralel olarak düzenlenmiş olup, son fıkraya, Anayasanın 135 inci maddesinin yedi ve sekizinci fıkralarındaki hükümleri yansıtmaktadır. Buna göre Türkiye Noterler Birliğinin merkezdeki seçimle gelen tüm organları ile noter odalarının Başkan ve yönetim kurulları mahallin en büyük mülki amiri tarafından geçici olarak görevden uzaklaştırılabileceklerdir.

Tasarının 3 üncü maddesi, Noterlik Kanununa, Türkiye Noterler Birliği organlarının seçiminde uygulanacak usulü Anayasanın amir hükmü uyarınca yargı gözetimini sağlayacak biçimde düzenlenen bir maddenin eklenmesini öngörmektedir. Madde, yargı gözetiminin ne suretle uygulanacağını açık ve ayrıntılı bir biçimde hükme bağlamaktadır. Bu hükümlerin uygulanması suretiyle seçimlerin sonunda doğabilecek tereddütler tamamen ortadan kaldırılmış olacak ve Anayasanın amir hükmü yerine getirilmiş olacaktır. Maddenin getirdiği belli başlı hususlar seçimlerin mutlaka bir pazar gününe rastlatılması, hâkimin atadığı bir seçim sandık kurulunun seçimi yönetmesi, seçimde ve seçime vaki olacak itirazların hâkim tarafından kesin olarak sonuçlandırılması, oyların düzen ve güven içinde kullanılmasıdır.

Ayrıca 1512 sayılı Kanuna eklenen Ek 2 nci maddede, Birlik ve Odaları temsil üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılmanın Adalet Bakanlığının iznine tabi olduğu hükme bağlanmaktadır.

4. Tasarının bu maddesiyle Noterlik Kanununun 171 inci maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır. Anılan fıkra, seçimlerde görev alacak tasnif kuruluşuyla ilgili olup bu tasarıyla kanuna eklenen birinci madde bu konuya değişik kurallara bağlamış olduğundan kanun hükümleri arasında bir çelişkiye meydan verilmemesi bakımından yürürlükten kaldırılmış bulunmaktadır.

Geçici madde, bu tasarıyla getirilen seçimlerin yargı gözetimi altında yapılacağına dair hükmün tabii sonucu olup, Türkiye Noterler Birliğinin merkez ve taşrada bulunan tüm organlarının seçiminin 31 Ekim 1983 tarihine kadar yapılıp sonuçlandırılmasını öngörmektedir.

Seçilen organların görev süreleri Kanunda öngörülen aylar başlangıç alınacak biçimde yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca, Bu seçimlerin, milletvekili seçimi dönemine rastlaması halinde, 298 sayılı Yasanın kongre ve toplantıları yasaklayıcı hükümlerinin bu seçimler hakkında uygulanmaması esası getirilmiştir.

Tasarının 5 ve 6 ncı maddeleri yürürlük ve yürütme ile ilgilidir.

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : K. K. T. D. 18/101-
1/51/05056

16 . 9 . 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«1512 sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddeleri nin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarihli ve 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümleri ile 1512 Sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazetede yayımlanmış ve bir örneği Anayasamızın 91 inci maddesi uyarınca ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU
Başbakan

1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarihli ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümleri ile 1512 Sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Genel ve Madde Gereçekleri

GENEL GEREKÇE

Kararname, 1512 sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarih ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin, oy verme ve seçimlere ilişkin kongrelere katılma zorunluluğu ile seçimlerin yapılacağı tarihin yeniden belirlenmesi konularında yapılan değişikliklere ilişkin bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

1. Tasarının 1 inci maddesiyle, Kanunun 177 nci maddesine ikinci fıkradan sonra üçüncü fıkra olarak bir fıkra eklenmekte ve bu suretle Noterler Birliği Kongresinin seçimle ilgili toplantılarına katılmak ve oy kullanmak zorunlu hale getirilmekte, aykırı davranışta bulunanlara birlik, disiplin kurulunca uygun görülecek disiplin cezası verilmesi öngörülmektedir.

2. Tasarının 2 nci maddesiyle, Kanunun 187 nci maddesine ikinci fıkra olarak bir fıkra eklenmekte ve Noter Odası Genel Kurulunun seçimle ilgili toplantılarına katılmak ve oy kullanmak zorunlu hale getirilmekte, aykırı davranış müeyyide altına alınmaktadır.

3. Tasarının 3 üncü maddesiyle, 20.1.1983 tarihli ve 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesiyle kanuna eklenen ek 1 inci maddenin onbirinci fıkrası değiştirilmek suretiyle oyların ilçe seçim kurulu tarafından mühürlenmiş kâğıtlara yazılması ve mühürlü zarflara konularak kullanılması öngörülmüştür.

4. Tasarının 4 üncü maddesi, organ seçimlerinin yapılacağı tarihi yeniden belirlemektedir.

5. Tasarının 5 inci maddesi yürürlük, 6 ncı maddesi yürütmeyeyle ilgilidir.

(80 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarihli ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümleri ile 1512 Sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname

1512 sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarih ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı hükümleri ile 1512 sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesi; Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında 28 Aralık 1982 gün ve 2767 sayılı Yetki Kanununa dayanarak Bakanlar Kurulunca 6.9.1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 177 nci maddesine, ikinci fıkradan sonra üçüncü fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Birlik Kongresinin seçimle ilgili toplantısına katılmak ve oy kullanmak zorunlu olup geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Birlik Disiplin Kurulunca cezalandırılırlar.»

MADDE 2. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 187 nci maddesine ikinci fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Noter Odası Genel Kurulunun seçimle ilgili toplantısına katılmak ve oy kullanmak zorunlu olup geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Birlik Disiplin Kurulunca cezalandırılırlar.»

MADDE 3. — 1512 sayılı Noterlik Kanununa 20.1.1983 tarih ve 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesiyle eklenen ek 1 inci maddenin onbirinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan noter oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin noter odası, Türkiye Noterler Birliği veya resmî kuruluşlarca verilen belge ile ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, üzerinde ilçe seçim kurulu mühürü bulunan ve oy verme sırasında, sandık kurulu başkanı tarafından her seçim için ayrı ayrı verilecek kâğıtlara yazılmak ve mühürlü zarflara konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki kâğıtlara yazılan veya mühürsüz zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.»

MADDE 4. — 20.1.1983 tarih ve 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Geçici Madde — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın Türkiye Noterler Birliğinin merkezdeki organları ve noter odalarının yönetim kurulu ve başkanları ile Türkiye Noterler Birliği kongresini oluşturacak delegelerin seçimi 1 Aralık 1983 tarihinden itibaren 3 ay içinde tamamlanır.

Birinci fıkraya göre yapılan seçimler, 1984 yılının, kanunda öngörülen aylarında yapılmış sayılır ve kanunî süreleri buna göre hesaplanır.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 5. — Bu Kanun Hükümündeki Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanun Hükümündeki Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

4.11.1983

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

Başbakan V.
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Devlet Bakanı
S. R. Pasin

Adalet Bakanı
K. Akdoğan

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı V.
H. Sağlam

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
A. B. Kafaoğlu

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı V.
M. Turgut

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Gümrük ve Tekel Bakanı
Prof. Dr. C. T. Sadıklar

Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. M. Aysan

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı V.
Prof. Dr. M. Aysan

Sanayi ve Tek. Bakanı
M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
F. İlkel

Kültür ve Turizm Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Prof. Dr. A. Samsunlu

Köy İş. ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/1, 1/2

Karar No. : 4

24 Ocak 1984

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

1512 sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1512 sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 tarihli ve 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümleri ile 1512 sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair 80 sayılı Kanun Hükmünde Kararname birbirleriyle ilgili görüldüğünden İçtüzüğün 36 ncı maddesi uyarınca birleştirilmek ve 55 sayılı kararname esas alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığı ve Türkiye Noterler Birliği temsilcilerinin de katıldığı toplantıda Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır.

1. Tasarının başlığı 55 ve 80 sayılı Kararnamelerin başlıkları birleştirilmek suretiyle düzenlenmiştir.
2. 55 sayılı Kararnamenin 1 inci maddesi, 1 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.
3. 55 sayılı Kararnamenin 2 nci maddesi, 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.
4. 80 sayılı Kararnamenin 1 inci maddesi, 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.
5. 80 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesindeki çerçeve madde «1512 sayılı Noterlik Kanununun 187 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.» şeklinde yeniden düzenlenmek suretiyle 4 üncü madde olarak kabul edilmiştir.
6. 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesi ile eklenen ek 1 inci maddenin 11 inci fıkrası 80 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki değişik şekli ile düzenlenmek suretiyle 5 inci maddenin ek 1 inci maddesi olarak kabul edilmiştir.
7. 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 2 nci maddesi birlik ve odaları temsil etmek üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılacak odaların Adalet Bakanlığında izin alması yerine, bildirimde bulunması yeterli görülerek yeniden düzenlenmiş ve ek 2 nci madde olarak kabul edilmiştir.
8. 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin «kaldırılan hükümler» başlıklı 4 üncü maddesi yapılan değişiklikler doğrultusunda yeniden düzenlenerek 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.
9. 55 sayılı Kararnamenin geçici maddesi 80 sayılı Kararname ile değiştirilmiş olup, 80 sayılı Kararnamenin geçici maddesinin 1 inci fıkrası aynen, 2 nci fıkrası her iki kongrenin çok yakın olması, ağır masraflı gerektirmesi ve kamu görevi yapan noterlerin sık sık görevden uzaklaşmalarını önlemek amacıyla yeniden düzenlenmiş ve geçici madde olarak kabul edilmiştir.

10. Kararnamelerin yürürlük ve yürütme maddeleri birleştirilmek suretiyle aynen kabul edilmiştir. Raporumuz Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan
Ali Dizdaroğlu
Antalya

Sözcü
Mustafa Uğur Ener
Kütahya

Üye
İbrahim Taşdemir
Ağrı

Üye
Ali Ayhan Çetin
Çorum

Üye
Özgür Barutçu
Diyarbakır

Üye
Sabahattin Eryurt
Erzurum
(Muhalefet Şerhi Eklidir)

Üye
Akiş Kocaman
Gümüşhane

Üye
Mehmet Sait Erol
Hakkâri

Üye
Mehmet Onur
Kahramanmaraş

Üye
İlhan Dinçel
Malatya

Üye
İhsan Nuri Topkaya
Ordu

Üye
Hasan Altay
Samsun

Üye
Salih Alcan
Tekirdağ

Üye
Selahattin Taflıoğlu
Yozgat

MUHALEFET ŞERHİ

Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamenin 1512 Sayılı Noterlik Kanununa eklenen Ek 1 inci Maddesinin sondan bir evvelki fıkrasıyla getirilmek istenen ceza hükmü Anayasanın 91 inci maddesinin ilk fıkrasındaki temel haklar ve kişi hakları ile ilgili olup bu husus niteliği dolayısıyla Kanun Hükmündeki Kararname ile düzenlenemeyeceğinden Anayasanın 91 inci maddesine aykırı bulunan ve yukarıda sözü geçen fıkranın kabulüne karşıyım.

Sabahattin ERYURT
Erzurum Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/55

1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi; Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında 28 Aralık 1982 gün ve 2767 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulunca 20 Ocak 1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 163 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Birlik ve mahallî organları olan odalar kuruluş amaçları ve kanunda belirtilenler dışında hiçbir faaliyet gösteremezler; kendilerine kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili olmayan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleyemezler; siyasetle uğraşamazlar; siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler; siyasi partilere maddî yardım yapamazlar; onlarla siyasi ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar, milletvekili ve mahallî idarelerin seçimlerinde belli adayları destekleyemezler.»

MADDE 2. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 164 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Adalet Bakanlığının Gözetim ve Denetimi, Organların Görevden Uzaklaştırılması ve Görevlerine Son Verilmesi

Madde 164. — Adalet Bakanlığı, Türkiye Noterler Birliği ile Birliğin mahallî organları olan odalar üzerinde gözetim ve denetim hakkına sahiptir. Birlik ve odaların her türlü faaliyetleri ile hesap ve işlemleri adalet müfettişleri veya Cumhuriyet savcılarınca denetlenir. Denetleme usulü yönetmelikte gösterilir.

Bu Kanunun 163 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yasaklara uymayan Türkiye Noterler Birliğinin merkezdeki sorumlu organları ile noter odalarının başkan ve yönetim kurullarının görevlerine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine Adalet Bakanlığının isteği uyarınca buldukları yer Cumhuriyet savcılığının açacağı dava üzerine o yerdeki asliye hukuk mahkemesince karar verilir. Yargılama, basit usule göre yapılır ve en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.

Görevlerine son verilen organların yerine en geç bir ay içerisinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eski-lerin süresini tamamlarlar.

Adalet Bakanlığının bu Kanun uyarınca Birlik organlarının karar ve işlemleri hakkındaki tasarruflarına, Birliğin merkez ve mahallî organları tarafından uyulması zorunludur. Bakanlık tasarruflarını, idarî yargı merciinin yürütmenin durdurulmasına veya esasına ilişkin kararı veya kanunî bir sebep olmaksızın yerine getirmeyen veya eski kararda direnme niteliğinde yeni bir karar veren veya kanunun zorunlu kıldığı işlemleri Bakanlığın uyarısına rağmen yerine getirmeyen birlik organları hakkında da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

Görevlerine son verilen organ üyelerinin kanunda yazılı ceza sorumlulukları saklıdır. Bu organların yukarıdaki fıkra gereğince görevlerine son verilmesine neden olan tasarrufları hükümsüzdür.

Türk devletinin varlık ve bağımsızlığının, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin Anayasa'da belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülkiye amiri, birliğin seçimle gelen merkezdeki organları ile odaların başkan ve yönetim kurullarını geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı, dayanakları ile birlikte üç gün içinde ikinci fıkrada sözü edilen mahkemeye bildirilir. Mahkeme, görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup; olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu konudaki kesin kararını en geç on gün içinde verir. Görevden uzaklaştırmanın yerinde olduğuna mahkemece karar verilmesi halinde üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.»

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarihli ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1512 Sayılı Noterlik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 20.1.1983 Tarihli ve 55 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümleri ile 1512 Sayılı Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesine Dair 6.9.1983 Tarihli 80 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi 1 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 55 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi 2 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi)

MADDE 3. — 1512 sayılı Noterlik Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«Seçimlerin yapılması»

EK MADDE 1. — Türkiye Noterler Birliğinin merkez organları ile noter odalarının yönetim kurulu ve başkanlarının bu Kanuna göre gizli oyla yapılacak seçimlerine ilişkin işlemler, aşağıdaki esaslara göre yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak kongre ve genel kurul toplantısından en az 15 gün önce, seçime katılacak noterleri belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hakime tevdi edilir. Bir yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunduğu takdirde görevli hakim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Toplantı tarihleri, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak, görüşmelerin bir Cumartesi akşamına kadar sonuçlanmasını ve seçimlerin ertesi gün olan pazar gününün dokuz-onyedi saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlenmesi zorunludur.

Hakim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattıktan sonra seçime katılacak noterleri belirleyen liste ile yukarıdaki fıkrada belirtilen diğer hususları onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar adalet dairesi ile birlik veya ilgili odanın ilan yerinde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.

İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hakim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak Türkiye Noterler Birliğine veya noter odasına gönderilir.

Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan noterler arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim sandık kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler, ilçe seçim kurulundan sağlanır ve sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip, seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanakların bir örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süre ile saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim, yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili noter odasına ve Türkiye Noterler Birliğine bildirir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 177 nci maddesine, ikinci fıkradan sonra üçüncü fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Birlik Kongresinin seçimle ilgili toplantısına katılmak ve oy kullanmak zorunlu olup geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Birlik Disiplin Kurulunca cezalandırılırlar.»

MADDE 4. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 187 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Noter Odası Genel Kurulunun seçimle ilgili toplantısına katılmak ve oy kullanmak zorunu olup geçerli bir mazereti olmaksızın katılmayanlar ile oy kullanmayanlar Birlik Disiplin Kurulunca cezalandırılırlar.»

«177 nci maddenin son fıkrası hükmü, noter odası genel kurulu hakkında da uygulanır.»

MADDE 5. — 1512 sayılı Noterlik Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

Seçimlerin yapılması

EK MADDE 1. — Türkiye Noterler Birliğinin merkez organları ile noter odalarının yönetim kurulu ve başkanlarının bu Kanuna göre gizli oyla yapılacak seçimlerine ilişkin işlemler, aşağıdaki esaslara göre yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak kongre ve genel kurul toplantısından en az 15 gün önce, seçime katılacak noterleri belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hâkime tevdi edilir. Bir yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunduğu takdirde görevli hâkim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Toplantı tarihleri, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak, görüşmelerin bir Cumartesi akşamına kadar sonuçlanmasını ve seçimlerin ertesi gün olan Pazar gününün dokuz - onyedi saatleri arasında yapılmasını sağlayacak şekilde düzenlemesi zorunludur.

Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattıktan sonra seçime katılacak noterleri belirleyen liste ile yukarıdaki fıkrada belirtilen diğer hususları onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar adalet dairesi ile birlik veya ilgili odanın ilan yerinde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.

İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak Türkiye Noterler Birliğine veya Noter Odasına gönderilir.

Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan noterler arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim sandık kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler, ilçe seçim kurulundan sağlanır ve sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip, seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanakların bir örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süre ile saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim, yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili noter odasına ve Türkiye Noterler Birliğine bildirir.

(Hükümetin Teklifi)

Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan noter oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin noter odası, Türkiye Noterler Birliği veya resmî kuruluşça verilen belge ile ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından her seçim için ayrı ayrı verilecek kâğıtlara yazılmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki kâğıtlara yazılan oylar geçersiz sayılır.

Hâkim, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği Pazar gününü tespit ederek ilgili odaya veya Türkiye Noterler Birliğine bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

İlçe seçim kurulu başkanı, hâkim ve seçim sandık kurulu başkanı ile üyelerine, «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun»da belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ücret ve diğer seçim giderleri, Türkiye Noterler Birliği bütçesinden karşılanır.

Seçimler sırasında sandık kurulu başkanı ve üyelerine karşı işlenen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eylemin ağırlığına göre bu kanunda yazılı disiplin cezaları verilir.»

«Yurt Dışına Çıkma İzni

EK MADDE 2. — Birlik ve odaları temsil etmek üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılmak, Adalet Bakanlığının iznine tabidir.»

«Kaldırılan Hükümler

MADDE 4. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 171 inci maddesinin üçüncü fıkrası ve 187 nci maddesinin ikinci fıkrası ile anılan maddenin son fıkrasının bu fıkraya atıf yapan hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.»

GEÇİCİ MADDE — Seçim dönemlerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın, Türkiye Noterler Birliğinin merkezdeki organları ve noter odalarının yönetim kurulu ve başkanları ile Türkiye Noterler Birliği kongresini oluşturacak delegelerin seçimi 31 Ekim 1983 tarihine kadar yapılır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca, Türkiye Noterler Birliği kongresine seçilecek delegeler ile noter odalarının yönetim kurulu ve başkanlarının görev süreleri, anılan seçimlerin 1983 yılı Mayıs ayında, Türkiye Noterler Birliğinin oluşacak kongre dışındaki merkez organlarının süreleri de, seçimlerin 1983 yılı Haziran ayında yapılmış gibi itibar edilmesi suretiyle Kanuna göre hesaplanır.

Bu madde uyarınca yapılacak seçimlerin milletvekili seçimi dönemine rastlaması halinde, 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun, kongre ve toplantılara ilişkin yasaklayıcı hükümleri uygulanmaz.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan noter oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin noter odası, Türkiye Noterler Birliği veya resmî kuruluşça verilen belge ile ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, üzerinde ilçe seçim kurulu mühürü bulunan ve oy verme sırasında, sandık kurulu başkanı tarafından her seçim için ayrı ayrı verilecek kâğıtlara yazılmak ve mühürlü zarflara konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki kâğıtlara yazılan veya mühürsüz zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.

Hâkim, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği Pazar gününü tespit ederek ilgili odaya veya Türkiye Noterler Birliğine bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

İlçe seçim kurulu başkanı, hâkim ve seçim sandık kurulu başkanı ile üyelerine, «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun»da belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ücret ve diğer seçim giderleri, Türkiye Noterler Birliği bütçesinden karşılanır.

Seçimler sırasında sandık kurulu başkanı ve üyelerine karşı işlenen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eylemin ağırlığına göre bu Kanunda yazılı disiplin cezaları verilir.»

Yurt dışına çıkma izni

EK MADDE 2. — Birlik ve odaları temsil etmek üzere uluslararası toplantı ve kongrelere katılacak odalar Adalet Bakanlığına bildirimde bulunmak zorundadırlar. Bildirimde toplantının yeri ve amacı belirtilir.»

Kaldırılan hükümler

MADDE 6. — 1512 sayılı Noterlik Kanununun 171 inci maddesinin 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.»

GEÇİCİ MADDE — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın Türkiye Noterler Birliğinin merkezdeki organları ve noter odalarının yönetim kurulu ve başkanları ile Türkiye Noterler Birliği kongresini oluşturacak delegelerin seçimi 1 Aralık 1983 tarihinden itibaren 3 ay içinde tamamlanır .

Birinci fıkraya göre yapılan genel kurul toplantıları ile kongreler ve seçimler 1984 yılının, Kanunda öngörülen aylarında yapılmış sayılır ve kanunî süreler buna göre hesaplanır.»

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük

MADDE 5. — Bu Kanun Hükümünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanun Hükümünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kenan EVREN
Orgeneral
Devlet Başkanı

Başbakan
B. Ulusu
Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztürk

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Devlet Bakanı
S. R. Pasin

Adalet Bakanı
C. Menteş

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı V.
Ü. H. Bayülken

Maliye Bakanı
A. B. Kafaoğlu

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. K. Kılıçturgay

Gümrük ve Tekel Bakanı
Prof. Dr. A. Bozer

Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. M. Aysan

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Tek. Bakanı
M. Turgut

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı V.
K. Cantürk

Kültür ve Turizm Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Prof. Dr. A. Samsunlu

Köy, İş. ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 8. — Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

